

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2018. do 30.06.2018. godine

Broj: UO – 22 /18

Datum: 17.09.2018. godine

Banja Luka, septembar 2018. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. STRUKTURA SEKTORA	5
2. OSIGURANJE	6
2.1. Tržište osiguranja	6
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	6
2.1.1.1. <i>Društva za osiguranje</i>	6
2.1.1.2. <i>Zastupnici i brokera u osiguranju</i>	8
2.1.1.3. <i>Zaštitni fond Republike Srpske</i>	8
2.1.1.4. <i>Ovlašćeni aktuari</i>	9
2.1.2. <i>Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske</i>	9
2.1.3. <i>Tržišna struktura i koncentracija</i>	10
2.1.4. <i>Obračunata premija po društvima za osiguranje</i>	11
2.1.5. <i>Struktura portfelja</i>	14
2.1.6. <i>Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju</i>	15
2.1.6.1. <i>Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj</i>	15
2.1.6.2. <i>Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju</i>	17
2.2. Bilansna struktura	18
2.2.1. <i>Bilans stanja</i>	18
2.2.2. <i>Bilans uspjeha</i>	22
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	24
2.3.1. <i>Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive</i>	24
2.3.1.1. <i>Ukupno obračunate tehničke rezerve</i>	24
2.3.1.2. <i>Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje</i>	25
2.3.1.3. <i>Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje</i>	27
2.3.2. <i>Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje</i>	28
2.3.3. <i>Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio</i>	30
2.3.4. <i>Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava</i>	30
2.3.5. <i>Ostali pokazatelji poslovanja</i>	31
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	32
3.1.1. <i>Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom</i>	32
3.1.2. <i>Dobrovoljni penzijski fond</i>	34

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske	6
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	7
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	7
Tabela 4: Zahtjevi za naknadu štete trećim oštećenim licima prema Zaštitnom fondu.....	9
Tabela 5: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske.....	9

Tabela 6: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske	10
Tabela 7: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama	11
Tabela 8: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	11
Tabela 9: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH.....	12
Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH.....	13
Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja	14
Tabela 12: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske	16
Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja	16
Tabela 14: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranje.....	17
Tabela 15: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	18
Tabela 16: Pasiva - ukupno za sva društva za osiguranje	20
Tabela 17: Bilans uspjeha - ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	22
Tabela 18: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja	28
Tabela 19:Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	29
Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na dan 30.06.2018. godine	29
Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja	30
Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti.....	31
Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje	31
Tabela 24: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	32
Tabela 25: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	33
Tabela 26: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda.....	34
Tabela 27: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda.....	35

Grafikoni

Grafikon 1: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS.....	13
Grafikon 2: Obračunata premija životnih i neživotnih osiguranja	15
Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja	15
Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS.....	19
Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje	21
Grafikon 6: Obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS.....	25
Grafikon 7: Obračunate tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje	25
Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS (u KM).....	26
Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	26
Grafikon 10: Obračunate tehničke rezerve životnog osiguranja	27
Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	27
Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja	28

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj, za period 01.01. do 30.06.2018. godine, sadrži informacije o stanju u oblasti osiguranja i u oblasti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, a sačinjen je na osnovu finansijskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koji su dostavljeni Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) u skladu sa zakonom.

U izvještajnom periodu, u Republici Srpskoj poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 12 filijala društava za osiguranje iz FBiH, a na dan 30.06.2018. godine u registre koje vodi Agencija bilo je upisano 13 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj, 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH, 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH. Tržišna struktura i Herfindahl Hirschman–ov indeks ukazuju da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

Nastavljen je rast obračunate premije osiguranja na tržištu Republike Srpske, koja je bila za 6,5% veća, u odnosu na obračunatu premiju u istom periodu prethodne godine. Premija neživotnog osiguranja, obračunata na tržištu Republike Srpske, porasla je za 6,7%, a premija životnog osiguranja za 5,8%. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 29,2 miliona KM premije, ili 26,2% ukupno obračunate premije na tržištu Republike Srpske.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje poslovanje i u FBiH, treba istaći da je ostvaren rast obračunate premije od 3,8%, pri čemu je premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti imala dominantno učešće koje je iznosilo 64,3%. Nadalje, ukupan neto rezultat bio je dobitak u iznosu od 18,4 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 13,3%. Bilansna suma je povećana za 4%, osnovni kapital za 3,4%, a obračunate tehničke rezerve su povećane za 9,5%. Nije bilo značajnijih promjena kod pokazatelja efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja. Kombinovani ratio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, pri čemu je, u odnosu na isti dan prethodne godine, ratio troškova smanjen zbog smanjenja troškova sprovođenja osiguranja, a povećan ratio šteta zbog povećanja mjerodavnih šteta tj. povećanja iznosa isplaćenih, odnosno riješenih obaveza iz osiguranja. Koeficijent opšte likvidnosti bio je znatno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospijeca.

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a koje je nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, u toku trećeg tromjesečja 2017. godine, počelo sa poslovanjem na tržištu. Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda je bio 403. Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznosila je 62.608 KM. Broj emitovanih udjela je bio 6.390,7809674, a neto vrijednost po udjelu 9,79656 KM. Iskazani pokazatelji poslovanja su u skladu sa nivoom poslovne aktivnosti i činjenicom da je početak poslovanja bio krajem prethodne godine.

Direktor
Slaven Dujaković

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10 i 47/17) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje, kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlašćenja i dozvola u ovom segmentu, kao i nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokeri u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u prvoj polovini 2018. godine, poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 30.06.2018. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
10.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	Bijeljina	domaće
11.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
12.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
13.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 11 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.

Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovalo je i 12¹ filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društava za osiguranje iz Republike Srpske poslovalo putem filijale u FBiH.

¹ U periodu izrade ovog izvještaja, bio je u toku postupak brisanja jedne filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH iz Registra Agencije, zbog pripajanja društava za osiguranje u FBiH

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

R.B.	Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivni	Učešće u bruto fakturisanj premiji
1.	Većinsko domaće vlasništvo	9	59,1%	44,7%	59,7%
2.	Većinsko strano vlasništvo	5	40,9%	55,3%	40,3%
	UKUPNO	14	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj je iznosio 40,9%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosilo se 55,3% ukupne aktive i 40,3% bruto fakturisane premije.

Prema Izveštaju Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka sa učešćem 38% (prioritetne akcije) i u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka sa učešćem 34,9%.

Ljudski resursi

Na dan 30.06.2018. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.427 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 30.06.2016.		Stanje na dan 30.06.2017.		Stanje na dan 30.06.2018.		INDEKS 2018/17
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
NK	8	0,5	8	0,5	8	0,6	100,0
PK	1	0,1	2	0,1	1	0,1	50,0
NS		0,0	1	0,1	0	0,0	0,0
KV	90	5,9	65	4,5	64	4,5	98,5
SSS	788	51,4	746	51,2	727	50,9	97,5
VKV	6	0,4	8	0,5	8	0,6	100,0
VŠS	89	5,8	83	5,7	77	5,4	92,8
VSS	522	34,1	515	35,3	516	36,2	100,2
MR	26	1,7	29	2,0	24	1,7	82,8
DR	2	0,1	1	0,1	2	0,1	200,0
UKUPNO	1.532	100,0	1.458	100,0	1.427	100,0	97,9

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH, na dan 30.06.2018. godine, bilo je zaposleno 265 lica, a u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 lica, što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosi 1.699 zaposlenih lica. Takođe, na tržištu osiguranja rade i zastupnici i brokeri u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je navedeno u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokери u osiguranju

Zaključno sa 30.06.2018. godine u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 210 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 28 registrovalo preduzetničke radnje,
- 13 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditno društvo i banka) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 101 broker u osiguranju – fizička lica,
- 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U izvještajnom periodu, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupnika i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo 78 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond dužan je da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Pored toga, Zaštitni fond je dužan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u prvoj polovini 2018. godine su iznosili 2.116.344 KM i bili su veći za 15%, a ukupni rashodi iznosili su 1.841.143 KM i bili su veći za 16,9%, u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Zaštitni fond je u prvoj polovini 2018. godine ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 275.201 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate zahtjeva za naknadu šteta na licima ili imovini iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Zahtjevi za naknadu štete trećim oštećenim licima prema Zaštitnom fondu

R.B.	Odštetni zahtjevi	30.06.2017.	30.06.2018.	Indeks 2018/2017
1.	Prijavljeni zahtjevi za naknadu štete u tekućem periodu i reaktivirani	219	186	84,9
2.	Broj prenesenih zahtjeva za naknadu štete iz prethodnog perioda	176	143	81,3
3.	Ukupan broj zahtjeva za naknadu štete (1+2)	395	329	83,3
4.	Broj odbijenih zahtjeva za naknadu štete	54	46	85,2
5.	Broj obrađenih zahtjeva za naknadu štete bez odbijenih	176	155	88,1
6.	Broj isplaćenih zahtjeva za naknadu štete	176	155	88,1
7.	Iznos isplaćenih zahtjeva za naknadu štete (KM)	551.830	933.148	169,1

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

U odnosu na isti period prethodne godine, ukupan broj zahtjeva za naknadu štete trećim oštećenim licima je smanjen je za 16,7%. Svi obrađeni zahtjevi su isplaćeni. Iznos isplaćenih zahtjeva za naknadu štete bio je veći za 69,1%, u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječna vrijednost isplaćenog zahtjeva za naknadu štete iznosila je 6.020 KM i bila je veća u odnosu na prvu polovinu 2017. godine za 92%.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 30.06.2018. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 37 lica. Na internet stranici Agencije dostupan je aktuelni izvod iz registara ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske.

Tabela 5: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu Republike Srpske	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2018/17
		I-VI 2016.		I-VI 2017.		I-VI 2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	75.520.342	77,9	83.478.957	79,6	85.615.385	76,7	102,6
1.1	Neživotna osiguranja	67.373.218	69,5	73.727.361	70,3	76.456.735	68,5	103,7
1.2	Životna osiguranja	8.147.124	8,4	9.751.596	9,3	9.158.650	8,2	93,9
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	21.448.274	22,1	21.332.101	20,4	26.059.528	23,3	122,2
2.1	Neživotna osiguranja	14.561.865	15,0	14.402.975	13,7	17.563.518	15,7	121,9
2.2	Životna osiguranja	6.886.409	7,1	6.929.126	6,6	8.496.010	7,6	122,6
UKUPNO		96.968.616	100,0	104.811.058	100,0	111.674.913	100,0	106,5

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 30.06.2018. godine, iznosila je 111.674.913 KM i veća je u odnosu na isti period prethodne godine za 6.863.855 KM ili 6,5%. Premija neživotnog osiguranja je porasla za 6,7%, a životnog osiguranja za 5,8%.

2.1.3. Tržišna struktura i koncentracija

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske.

Tabela 6: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	30.06.2016.	30.06.2017.	30.06.2018.
1.	Atos osiguranje A.D.	5,1%	7,7%	7,9%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,3%	5,3%	4,9%
3.	Grawe osiguranje A.D.	7,3%	7,4%	7,1%
4.	Drina osiguranje A.D.	10,9%	10,6%	9,8%
5.	Euros osiguranje A.D.	2,2%	3,7%	4,0%
6.	Wiener osiguranje A.D.	9,2%	9,3%	7,5%
7.	Dunav osiguranje A.D.	9,2%	8,9%	8,3%
8.	Krajina osiguranje A.D.	3,7%	0,6%	1,0%
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,4%	3,1%	3,4%
10.	Nešković osiguranje A.D.	8,0%	8,0%	7,0%
11.	Osiguranje Aura A.D.	4,4%	4,6%	5,1%
12.	Osiguranje Garant A.D.	3,9%	3,7%	4,0%
13.	SAS-SuperP osiguranje A.D.		1,4%	1,6%
14.	Triglav osiguranje A.D.	5,4%	5,2%	5,0%
15.	Asa osiguranje d.d.	1,7%	2,0%	2,6%
16.	Adriatic osiguranje d.d.	1,2%	0,7%	2,9%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,4%	0,3%	0,3%
18.	Croatia osiguranje d.d.	1,2%	0,8%	1,3%
19.	Euroherc osiguranje d.d.	3,0%	3,1%	3,4%
20.	SARAJEVO osiguranje	2,0%	2,2%	1,8%
21.	Merkur BH osiguranje	3,7%	3,6%	3,5%
22.	Osiguranje "VGT" d.d.	0,4%	0,3%	0,1%
23.	UNIQA osiguranje d.d.	6,0%	4,8%	5,8%
24.	Zovko osiguranje d.d. ²	2,4%	2,3%	-
25.	Triglav osiguranje d.d.	0,2%	0,4%	0,5%
26.	Central osiguranje d.d.			1,1%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo značajnih promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, u odnosu na isti period prethodne godine.

² U ovom izvještajnom periodu, filijala društva za osiguranje "Zovko osiguranje" d.d. Žepče nije obračunalo premiju jer se ovo društvo pripojilo drugom društvu za osiguranje u FBiH, ali na dan izrade ovog izvještaja nije bio završen postupak brisanja iz Registra Agencije.

Tabela 7: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	30.06.2016.		30.06.2017.		30.06.2018.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH
do 5%	33,7%	15	37,6%	17	36,4%	16
5-10%	55,5%	8	51,8%	7	63,6%	9
10-15%	10,9%	1	10,6%	1	0	0
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0	0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman-ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učesće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. Kako je Herfindahl Hirschman-ov indeks, u prvoj polovini 2018. godine, iznosio 585 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

2.1.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 30.06.2018. godine, koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 107.422.017 KM (od čega 85.615.385 KM u Republici Srpskoj, a 21.806.632 KM u FBiH). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 3.893.651 KM ili 3,8%.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 8: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Ukupno obračunata premija						INDEKS 2018/17
		I-VI 2016.		I-VI 2017.		I-VI 2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	5.185.677	5,6	9.204.154	8,9	11.293.497	10,5	122,7
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	7.625.078	8,3	8.169.246	7,9	8.075.505	7,5	98,9
3.	Grawe osiguranje A.D.	5.985	0,0	3.852	0,0	4.240	0,0	110,1
4.	Drina osiguranje A.D.	12.951.072	14,1	13.145.539	12,7	12.552.571	11,7	95,5
5.	Dunav osiguranje A.D.	10.279.514	11,2	11.468.582	11,1	11.971.464	11,1	104,4
6.	Wiener osiguranje A.D.	14.136.511	15,4	15.183.421	14,7	14.394.683	13,4	94,8

Agencija za osiguranje Republike Srpske

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Ukupno obračunata premija						INDEKS 2018/17
		I-VI 2016.		I-VI 2017.		I-VI 2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
7.	Krajina osiguranje A.D.	3.569.744	3,9	649.064	0,6	1.089.990	1,0	167,9
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	4.294.680	4,7	4.361.939	4,2	5.214.856	4,9	119,6
9.	Nešković osiguranje A.D.	7.748.849	8,4	8.402.020	8,1	7.857.536	7,3	93,5
10.	Osiguranje Aura A.D.	5.930.787	6,5	6.939.798	6,7	8.405.139	7,8	121,1
11.	Triglav osiguranje A.D.	5.231.225	5,7	5.419.844	5,2	5.625.976	5,2	103,8
12.	Osiguranje Garant D.D.	3.818.888	4,2	3.892.690	3,8	4.494.184	4,2	115,5
13.	Euros osiguranje A.D.	2.106.016	2,3	3.916.396	3,8	4.421.647	4,1	112,9
14.	SAS-SuperP osiguranje A.D.		0,0	1.502.596	1,5	1.778.939	1,7	118,4
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	82.884.025	90,2	92.259.140	89,1	97.180.228	90,5	105,3
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	7.064.547	7,7	7.706.663	7,4	7.907.010	7,4	102,6
2.	Dunav osiguranje A.D.	354.602	0,4	355.050	0,3	352.616	0,3	99,3
3.	Wiener osiguranje A.D.	1.586.718	1,7	3.207.513	3,1	1.982.164	1,8	61,8
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	9.005.867	9,8	11.269.225	10,9	10.241.789	9,5	90,9
	UKUPNO:	91.889.892	100,0	103.528.366	100,0	107.422.017	100,0	103,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli dat je pregled obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj ostvarene u FBiH.

Tabela 9: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

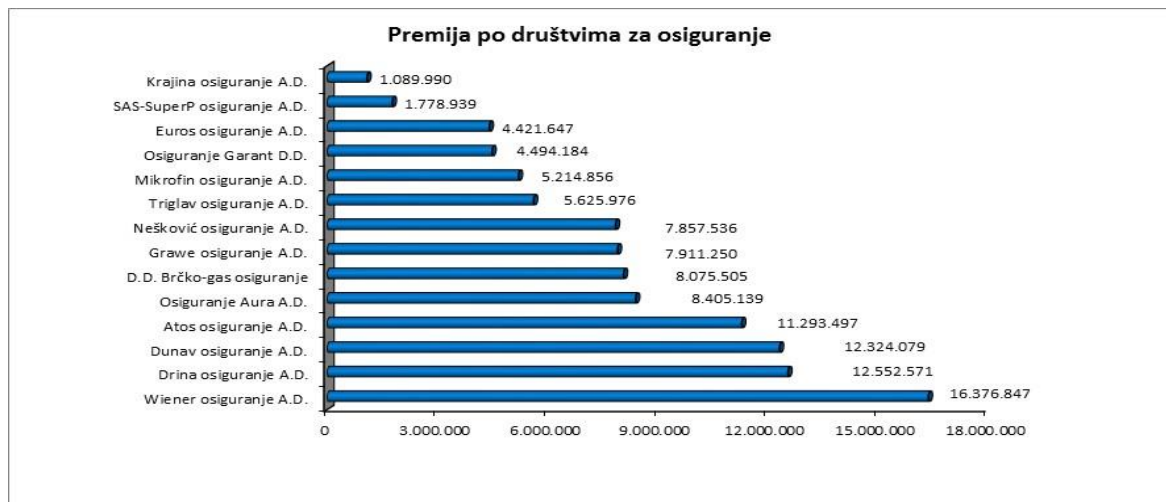
(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2018/17
		I-VI 2016.		I-VI 2017.		I-VI 2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	231.028	1,4	1.103.913	5,5	2.461.946	11,3	223,0
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	2.490.934	15,2	2.607.793	13,0	2.611.077	12,0	100,1
3.	Drina osiguranje A.D.	2.418.699	14,8	2.037.182	10,2	1.645.961	7,5	80,8
4.	Dunav osiguranje A.D.	1.698.002	10,4	2.520.178	12,6	3.040.895	13,9	120,7
5.	Wiener osiguranje A.D.	5.969.090	36,5	7.080.727	35,3	6.893.321	31,6	97,4
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	1.001.994	6,1	1.113.328	5,6	1.378.301	6,3	123,8
7.	Osiguranje Aura A.D.	1.701.059	10,4	2.068.658	10,3	2.691.991	12,3	130,1
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	15.510.806	94,8	18.531.780	92,4	20.723.493	95,0	111,8
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Dunav osiguranje A.D.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-
2.	Wiener osiguranje A.D.	858.743	5,2	1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	71,4
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	858.743	5,2	1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	71,4
	UKUPNO:	16.369.550	100,0	20.049.409	100,0	21.806.632	100,0	108,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Sedam društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavljalo je poslove osiguranja putem filijale u FBiH. Ova društva za osiguranje obračunala su premiju u iznosu od 21.806.632 KM, koja je bila veća za 8,8% u odnosu na isti period prethodne godine i učestvovala u ukupnoj premiji društava sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 20,3%. U strukturi ove premije dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 95%.

Grafikon 1: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U izvještajnom periodu, u odnosu na isti period prethodne godine, kod neživotnih osiguranja četiri društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su manju premiju, dok su kod životnih osiguranja dva društva osiguranje obračunala manju premiju.

U ukupno obračunatoj premiji, na tržištu osiguranja Republike Srpske, filijale društava za osiguranje iz FBiH učestvovala su sa 23,3% , odnosno u iznosu od 26.059.528 KM.

U narednoj tabeli se daje pregled obračunate premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj.

Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH

(u KM)

R.B.	FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH KOJE POSLUJU U REPUBLICI SRPSKOJ	Obračunata premija						Indeks 2018/17
		I-VI 2016.		I-VI 2017.		I-VI 2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	1.613.475	7,5	2.089.619	9,8	2.910.505	11,2%	139,3
2.	Adriatic osiguranje d.d.	1.101.416	5,1	609.354	2,9	3.228.394	12,4%	529,8
3.	Camelija osiguranje d.d.	348.804	1,6	341.984	1,6	384.140	1,5%	112,3
4.	Croatia osiguranje d.d.	1.059.174	4,9	739.442	3,5	1.365.135	5,2%	184,6
5.	Euroherc osiguranje d.d.	2.883.773	13,4	3.255.831	15,3	3.823.591	14,7%	117,4
6.	Merkur BH osiguranje d.d.	112.648	0,5	108.768	0,5	100.687	0,4%	92,6
7.	Sarajevo osiguranje d.d.	1.969.621	9,2	2.301.399	10,8	1.978.926	7,6%	86,0
8.	Uniqa osiguranje d.d.	2.797.674	13,0	2.198.748	10,3	2.452.062	9,4%	111,5
9.	VGT osiguranje d.d.	392.448	1,8	339.686	1,6	69.420	0,3%	20,4
10.	Zovko osiguranje d.d.	2.282.833	10,6	2.418.143	11,3	0		
11.	Central osiguranje d.d.					1.250.658	4,8%	
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	14.561.865	67,9	14.402.975	67,5	17.563.518	67,4%	121,9
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	65.313	0,3	78.117	0,4	41.551	0,2%	53,2
2.	Croatia osiguranje d.d.	64.417	0,3	54.177	0,3	77.792	0,3%	143,6
3.	Merkur BH osiguranje	3.499.757	16,3	3.634.530	17,0	3.833.624	14,7%	105,5
4.	Uniqa osiguranje d.d.	3.027.719	14,1	2.786.040	13,1	3.996.866	15,3%	143,5
5.	Triglav osiguranje d.d.	229.204	1,1	376.262	1,8	546.177	2,1%	145,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	6.886.409	32,1	6.929.126	32,5	8.496.010	32,6%	122,6
	UKUPNO PREMIJA	21.448.274	100,0	21.332.101	100,0	26.059.528	100,0%	122,2

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje iz FBiH, koja je obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja su učestvovala sa 67,4%, a životna osiguranja sa 32,6%.

2.1.5. Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, s tim da se kategorija „ostalo“ odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju do jednog procenta.

Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

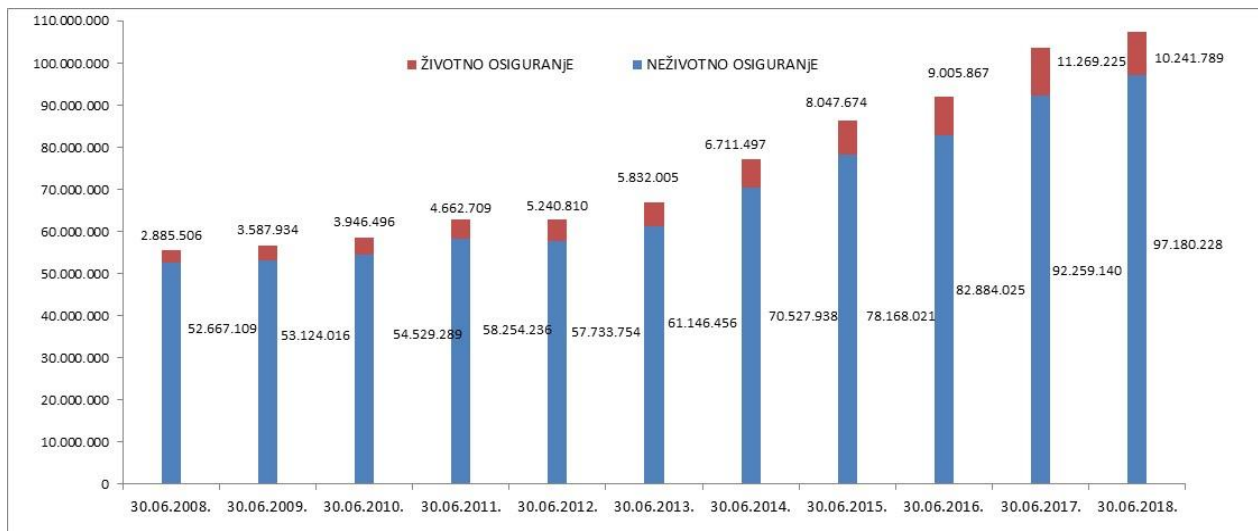
Vrsta osiguranja	Obračunata premija						Indeks 2018/17
	30.06.2016.		30.06.2017.		30.06.2018.		
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	5.793.335	6,3%	7.020.116	6,8%	8.074.817	7,5%	115,0
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	5.087.853	5,5%	5.856.780	5,7%	6.375.706	5,9%	108,9
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	3.914.126	4,3%	4.757.819	4,6%	3.987.693	3,7%	83,8
Osiguranje ostalih šteta na imovini	5.821.038	6,3%	5.957.410	5,8%	5.898.896	5,5%	99,0
Osiguranje od odgovornosti za m/v	59.876.092	65,2%	65.351.951	63,1%	69.394.912	64,6%	106,2
Ostalo	2.391.582	2,6%	3.315.065	3,2%	3.448.204	3,2%	104,0
Ukupno neživotna osiguranja	82.884.025	90,2%	92.259.140	89,1%	97.180.228	90,5%	105,3
Životno osiguranje	9.005.867	9,8%	11.269.225	10,9%	10.241.789	9,5%	90,9
Ukupno	91.889.892	100,0%	103.528.366	100,0%	107.422.017	100,0%	103,8

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, na premiju neživotnog osiguranja odnosilo se 97.180.228 KM ili 90,5%, dok je obračunata premija životnog osiguranja iznosila 10.241.789 KM ili 9,5%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 5,3%, dok se premija životnih osiguranja smanjila za 9,1%. U ukupnoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,5%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 64,3%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 71,0%.

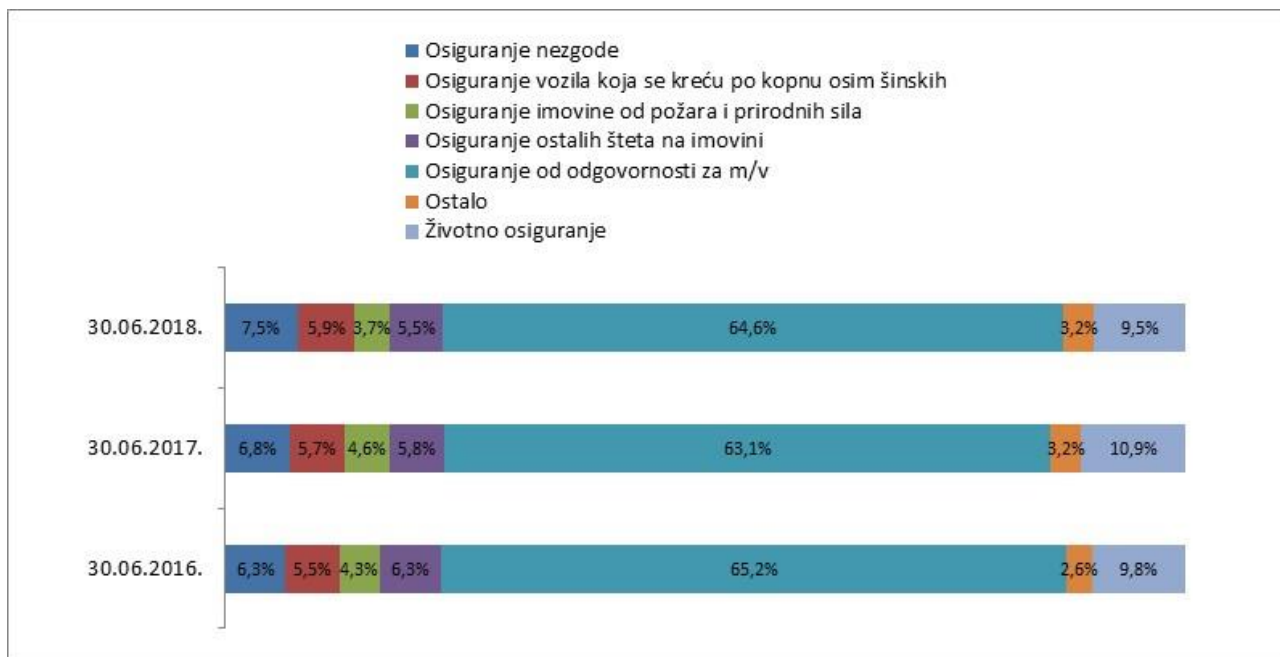
U nastavku se daju grafičke ilustracije strukture bruto premije društava za osiguranja sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Obračunata premija životnih i neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske.

Tabela 12: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu	30.06. 2018. godine			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	15.046.841	17,6%	3.593.837	4,2%
1.1.	Neživotna osiguranja	7.476.641	9,8%	3.575.252	4,7%
1.2.	Životna osiguranja	7.570.200	82,7%	18.585	0,2%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	10.154.749	39,0%	424.195	1,6%
2.1.	Neživotna osiguranja	3.880.558	22,1%	418.512	2,4%
2.2.	Životna osiguranja	6.274.191	73,8%	5.683	0,1%
UKUPNO		25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u prvoj polovini 2018. godine, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 29.219.621 KM ili 26,2% ukupno obračunate premije.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 15.350.963 KM ili 16,3% ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja, a premija životnih osiguranja iznosila je 13.868.658 KM ili 78,6% ukupno obračunate premije životnih osiguranja.

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja.

Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja

(u KM)

Vrste osiguranja	30.06.2018.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u Ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	2.844.206	32,0%	2.110.411	23,8%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	745.579	9,1%	365.353	4,5%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	297.622	6,8%	656.843	14,9%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	113.649	2,9%	478.014	12,1%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	6.804.614	10,4%	52.438	0,1%
Ostalo	551.529	17,4%	330.706	10,4%
Ukupno neživotna osiguranja	11.357.199	12,1%	3.993.764	4,2%
Ukupno životna osiguranja	13.844.391	78,4%	24.267	0,1%
UKUPNO	25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 10,5% u ukupno obračunatoj premiji u ovoj vrsti osiguranja.

2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u periodu od 01.01. do 30.06.2018. godine, iznosila je 24.794.221 KM ili 23,1% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 234.933 KM ili 1,0%.

U narednoj tabeli prikazana je premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja.

Tabela 14: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranje

(u KM)

Vrsta osiguranja	30.06. 2017. godine				30.06.2018. godine			
	Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera		Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	1.958.743	27,9%	1.966.616	28,0%	2.329.858	28,9%	2.133.061	26,4%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	456.129	7,8%	329.025	5,6%	549.966	8,6%	278.078	4,4%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	313.962	6,6%	1.139.947	24,0%	203.085	5,1%	668.797	16,8%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	150.111	2,5%	821.830	13,8%	99.382	1,7%	886.692	15,0%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	7.085.705	10,8%	343.849	0,5%	8.300.261	12,0%	102.384	0,1%
Ostalo	678.254	20,5%	505.428	15,2%	615.660	17,9%	517.633	15,0%
Ukupno neživotna osiguranja	10.642.905	11,5%	5.106.696	5,5%	12.098.213	12,4%	4.586.644	4,7%
Ukupno životna osiguranja	8.800.784	78,1%	8.903	0,1%	8.090.779	79,0%	18.585	0,2%
UKUPNO	19.443.689	18,8%	5.115.599	4,9%	20.188.992	18,8%	4.605.229	4,3%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 16.684.857 KM ili 17,1% ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja, dok je premija životnih osiguranja iznosila 8.109.364 KM ili 79,2% ukupno obračunate premije životnih osiguranja.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, u prvoj polovini 2018. godine, putem zastupnika u osiguranju, obračunala premiju u iznosu od 20.188.992 KM, koja je u ukupno obračunatoj premiji učestvovala sa 18,8%. Premija obračunata putem brokera u osiguranju iznosila je 4.605.229 KM

i u ukupno obračunatoj premiji učestvovala je sa 4,3%. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, koja je obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 12,1% u ukupnoj obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.

U nastavku ovog izvještaja, koji se odnosi na osiguranje, koristiće se isključivo podaci i pokazatelji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koji proizilaze iz poslovanja ovih društava za osiguranje i u Republici Srpskoj i u FBiH.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 01.01. do 30.06.2018. godine, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija.

2.2.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj³:

Tabela 15: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

(u KM)

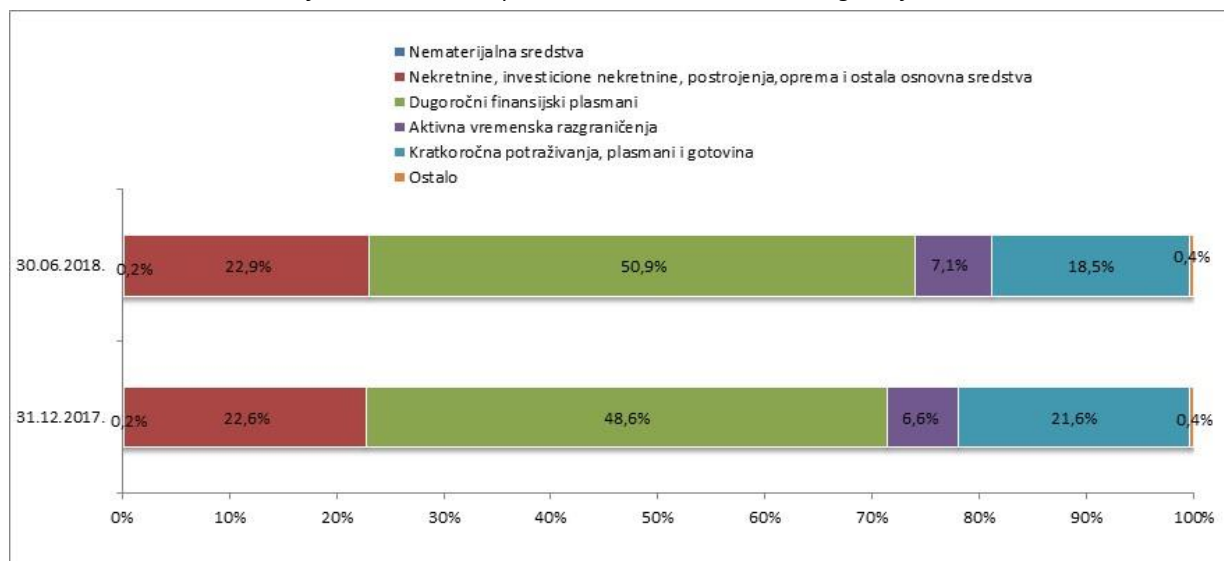
AKTIVA	31.12.2017. godina		30.06.2018. godina		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. STALNA IMOVINA (I+II+III)	309.274.397	71,5	333.722.667	74,1	107,9
I Nematerijalna sredstva	967.841	0,2	934.392	0,2	96,5
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	97.914.408	22,6	103.330.902	22,9	105,5
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	35.838.957	8,3	39.828.808	8,8	111,1
2. Investicione nekretnine	57.366.423	13,3	58.620.944	13,0	102,2
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	4.709.028	1,1	4.881.151	1,1	103,7
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	210.392.149	48,6	229.457.372	50,9	109,1
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	3.311.688	0,8	3.611.688	0,8	109,1
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospijanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	207.080.461	47,9	225.845.684	50,1	109,1
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	123.455.628	28,5	116.675.360	25,9	94,5
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	1.315.559	0,3	1.066.317	0,2	81,1
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	93.435.946	21,6	83.452.108	18,5	89,3
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	12.272.465	2,8	14.077.648	3,1	114,7
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	7.153.478	1,7	6.768.470	1,5	94,6
3. Kratkoročni finansijski plasmani	52.804.976	12,2	40.865.302	9,1	77,4
4. Gotovina	21.205.027	4,9	21.740.688	4,8	102,5
III Aktivna vremenska razgraničenja	28.663.323	6,6	31.932.214	7,1	111,4
IV - Odložena poreska sredstva	40.801	0,0	224.722	0,0	550,8
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	432.730.026	100,0	450.398.027	100,0	104,1
VANBILANSNA AKTIVA	4.464.480		4.302.570		96,4
UKUPNA AKTIVA	437.194.506		454.700.597		104,0

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

³ Napomena: Prema Pravilniku o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za društva za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 63/16) u Bilans stanja u kolonu – Iznos na dan bilansa prethodne godine unosi se početno stanje tekućeg perioda.

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznosila je 450.398.027 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine veća je za 4,1%. Struktura poslovne aktive je predstavljena u narednom grafičkom prikazu.

Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, stalna imovina je učestvovala sa 74,1%, a tekuća imovina sa 25,9%, pri čemu je, u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine, povećano učešće stalne imovine sa 71,5% na 74,1%, a smanjeno učešće tekuće imovine sa 28,5% na 25,9%.

Stalna imovina je povećana za 7,9%, a u okviru koje je povećan iznos na stavkama nekretnina, investicionih nekretnina, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva za 5,5% i dugoročnih finansijskih plasmana za 9,1%.

Na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva zabilježen je porast kod svih stavki. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana, povećano je učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 9,1%, koje se uglavnom odnosi na ulaganje jednog društva za osiguranje u zavisno pravno lice (mikrokreditno društvo). Ostale promjene kod dugoročnih finansijskih plasmana vezane su za promjene međusobnog odnosa dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, u strukturi poslovne aktive.

Smanjenje, u okviru stalne imovine, je zabilježeno samo kod nematerijalnih sredstava za 3,5%, ali iznos na ovoj stavci nije imao materijalnu značajnost, jer je u ukupnom iznosu poslovne aktive učestvovao tek sa 0,2%.

Tekuća imovina se smanjila za 5,5%, a u okviru koje je smanjen iznos na stavkama zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji za 18,9%, kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina za 10,7%. Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji učestvuju sa svega 0,2% u poslovnoj aktivnosti, tako da njihovo smanjenje nije imalo materijalnu značajnost.

U okviru stavke kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina zabilježeno je smanjenje kod potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja. Pored toga, smanjen je i iznos na poziciji kratkoročni finansijski plasmani, na šta je značajan uticaj imalo pretvaranje kratkoročnih u dugoročne finansijske plasmane.

Sa druge strane, zabilježen je rast gotovine za 2,5%, te potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci za 14,7%, a na šta je najveći uticaj imalo povećanje potraživanja po osnovu premije

neživotnih osiguranja. Promjene na stavkama aktivnih vremenskih razgraničenja kod društava za osiguranje rezultiralo je povećanjem ukupnog iznosa za 11,4%, a najznačajnije zbog povećanja učešća reosiguravača u tehničkim rezervama i razgraničenih troškova pribave. Iznos odloženih poreskih sredstava učestvovao je tek sa 0,05% u poslovnoj aktivni, te njegovo povećanje od 5,5 puta nije uticalo na promjene u strukturi poslovne aktive.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je smanjena za 3,6%, usljed smanjenja obaveza po osnovu datih garancija za izvršenje obaveza trećih lica. Dio ove pozicije odnosio se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na otpisana potraživanja jednog društva za osiguranje.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive bilansa stanja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj:

Tabela 16: Pasiva - ukupno za sva društva za osiguranje

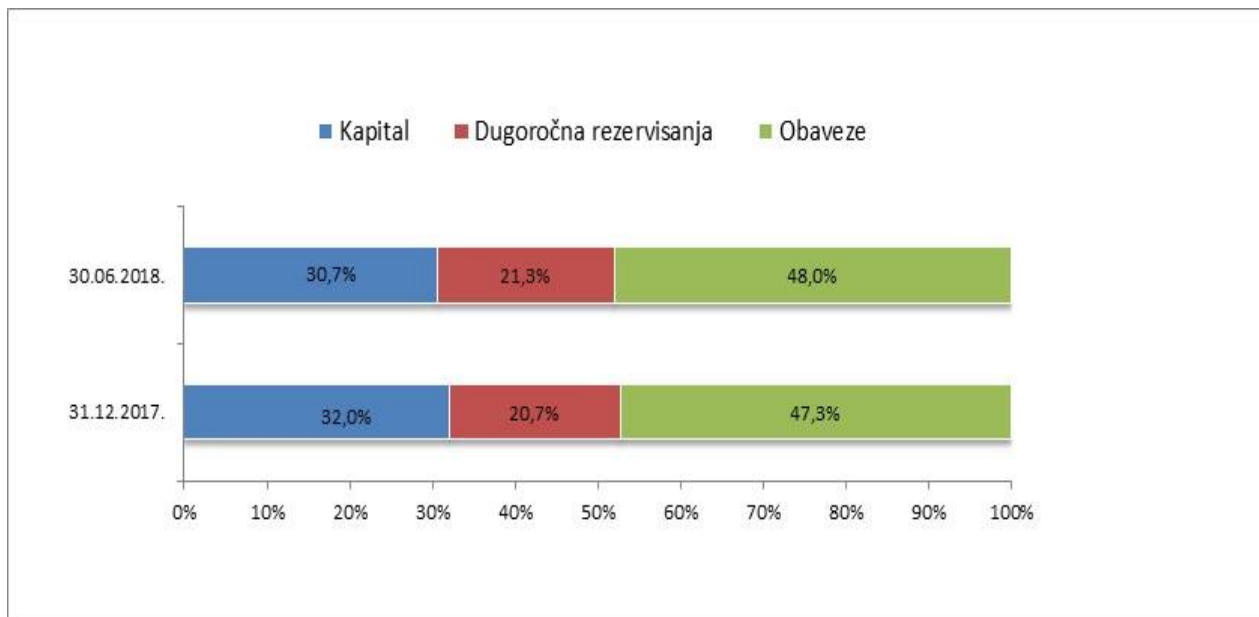
(u KM)

PASIVA	31.12.2017. godina		30.06.2018. godina		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. KAPITAL	138.405.569	32,0	138.314.434	30,7	99,9
1. Osnovni kapital	102.706.392	23,7	106.206.392	23,6	103,4
2. Emisiona premija	252.000	0,1	252.000	0,1	100,0
3. Emisioni gubitak	4.045.946	0,9	4.045.946	0,9	100,0
4. Rezerve iz dobitka	6.141.813	1,4	6.649.066	1,5	108,3
5. Revalorizacione rezerve	3.471.048	0,8	3.265.069	0,7	94,1
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	5.112.822	1,2	5.040.827	1,1	98,6
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1.565.489	0,4	2.096.511	0,5	133,9
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	38.123.089	8,8	35.105.320	7,8	92,1
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	8.250.669	1,9	15.771.685	3,5	191,2
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	29.872.420	6,9	19.333.635	4,3	64,7
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	11.790.160	2,7	12.061.783	2,7	102,3
12. Gubitak ranijih godina	9.070.089	2,1	11.790.160	2,6	130,0
13. Gubitak tekuće godine	2.720.071	0,6	271.623	0,1	10,0
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	89.654.026	20,7	95.773.924	21,3	106,8
V. OBAVEZE (1+2)	204.670.430	47,3	216.309.669	48,0	105,7
1. Dugoročne obaveze	35.440	0,0	649.706	0,1	1833,3
2. Kratkoročne obaveze i PVR	204.634.990	47,3	215.659.963	47,9	105,4
2.1. Prenosna premija ŽO	5.334.993	1,2	4.972.573	1,1	93,2
2.2. Prenosna premija NŽO	102.629.970	23,7	108.056.777	24,0	105,3
2.3. Rezervisane štete ŽO	798.229	0,2	816.177	0,2	102,2
2.4. Rezervisane štete NŽO	66.242.517	15,3	69.850.835	15,5	105,4
2.5. Druga pasivna razgraničenja	3.326.119	0,8	3.483.008	0,8	104,7
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	26.303.162	6,1	28.480.593	6,3	108,3
G. POSLOVNA PASIVA	432.730.026	100,0	450.398.027	100,0	104,1
D. VANBILANSNA PASIVA	4.464.480		4.302.570		96,4
Đ. UKUPNA PASIVA	437.194.506		454.700.597		104,0

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura poslovne pasive

Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranja iz RS

U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, kapital je učestvovao sa 30,7%, dugoročna rezervisanja sa 21,3% i obaveze sa 48,0%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezerve za štete) činile 84,9% ukupnih obaveza.

Treba istaći da su, u strukturi poslovne pasive, tehničke rezerve životnih i neživotnih osiguranja učestvovala sa 40,8%, matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 20,9% i kapital sa 30,7%, odnosno ove pozicije učestvovala su ukupno sa 92,4% u poslovnoj pasivi. Učešće ovih pozicija i njihov međusobni odnos bio je u skladu sa osnovnom djelatnosti i strukturom portfelja društava za osiguranje.

Na poziciji kapital zabilježeno je neznatno smanjenje, u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine, a u okviru koje su smanjeni iznosi na stavkama revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, sa zajedničkim učešćem u poslovnoj pasivi manjim od 2%. Neraspoređeni dobitak smanjen je za 7,9%, a u okviru kojeg je neraspoređeni dobitak ranijih godina povećan za 91,2%, a neraspoređeni dobitak tekuće godine smanjen za 35,3%.

U okviru pozicije kapital zabilježeno je povećanje osnovnog kapitala za 3,4%, koje je proisteklo iz povećanja kapitala emisijom akcija kod dva društva za osiguranje. Povećane su rezerve iz dobitka za 8,3%, nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju za 33,9% i gubitak do visine kapitala za 2,3%. U okviru stavke gubitak do visine kapitala, gubitak ranijih godina povećao se za 30,0%, a gubitak tekuće godine se smanjio za 90,0%, a što je u vezi sa promjenama na pozicijama neto dobitak/gubitak perioda u bilansu uspjeha. Na stavkama emisiona premija i emisioni gubitak nije bilo promjena.

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 6,8%. U okviru ove pozicije došlo je do porasta matematičke rezerve za 7,2% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 4,6%. Matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 98,2% dugoročnih rezervisanja.

Ukupne obaveze povećane su za 5,7% i to zbog povećanja kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Dugoročne obaveze su se procentualno značajno povećale, ali njihovo učešće u ukupnim

obavezama bilo je tek 0,3% i odnosile su se na obaveze po osnovu dugoročnog kredita jednog društva za osiguranje.

Tehničke rezerve su činile 85,2% iznosa iskazanog u okviru stavke kratkoročne obaveza i pasivna vremenska razgraničenja. Promjene iznosa tehničkih rezervi, odnosno promjene iznosa rezervi za štete i prenosne premije proizilaze iz promjena u iznosu obračunate premije i realizacije osiguranih iznosa. Druga pasivna vremenska razgraničenja su se povećala za 4,7%, ali je njihovo učešće u poslovnoj pasivi bilo tek 0,8%.

Na povećanje ostalih kratkoročnih obaveza, značajan uticaj je imalo povećanje obaveza za poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze, a koje se najvećim dijelom odnose na obaveze po osnovu dividende kod tri društva za osiguranje.

2.2.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je zbirni pregled stavki bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za prvo polugodište 2017. i 2018. godine.

Tabela 17: Bilans uspjeha - ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

POZICIJA	(u KM)				
	30.06.2017.		30.06.2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	106.495.172	91,5	113.698.890	93,3	106,8
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	11.851.470		10.940.745		92,3
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	84.683.075		92.087.904		108,7
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	1.750.355		3.639.665		207,9
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	3.028.139		1.336.897		44,1
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	153.241		52.801		34,5
6. Drugi poslovni prihodi	5.028.892		5.640.878		112,2
II - Poslovni rashodi (1+2)	94.889.972	94,4	97.335.445	95,1	102,6
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	52.785.888		58.767.289		111,3
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	8.733.412		8.502.199		97,4
1.2. Naknade šteta, ugovoreni iznosi i premija saosiguranja i reosiguranja	4.191.070		3.910.589		93,3
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	39.861.406		46.354.501		116,3
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	42.104.084		38.568.157		91,6
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	11.605.200		16.363.445		141,0
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	5.236.767	4,5	5.062.562	4,2	96,7
II - Finansijski rashodi	598.993	0,6	256.515	0,3	42,8
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	4.637.774		4.806.047		103,6
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	16.242.974		21.169.492		130,3
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	3.351.662	2,9	2.851.701	2,3	85,1
II - Ostali rashodi	4.652.077	4,6	3.477.231	3,4	74,7
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-1.300.415		-625.530		48,1
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					

POZICIJA	30.06.2017.		30.06.2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	334.099	0,3	231.270	0,2	69,2
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	256.483	0,3	408.492	0,4	159,3
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	77.616		-177.222		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	2.992	0,0	25.394	0,0	848,7
DI- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	89.719	0,1	171.202	0,2	190,8
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-D1)	14.933.448		20.220.932		135,4
E.TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT -Poreski rashodi perioda	985.317		1.161.351		117,9
Ž. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E)=(Ž 1- Ž 2)	13.948.131		19.059.581		136,6
1. Neto dobitak tekuće godine	14.779.934		19.331.205		130,8
2. Neto gubitak tekuće godine	831.803		271.623		32,7
Z. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	964.874	0,8			
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	29.403	0,0	735.606	0,7	2501,8
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	55.488	0,1	32.961	0,0	59,4
I. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Ž+ZI-ZII±ZIII)	14.828.114		18.356.936		123,8
J. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+ZI)					
	116.385.566	100,0	121.869.817	100,0	104,7
K. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+ZII ± ZIII)					
	100.572.135	100,0	102.351.530	100,0	101,8
L.UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (J-K)					
	15.813.431		19.518.287		123,4
Lj. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)					
	985.317		1.161.351		117,9
M. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (L-Lj)=I					
	14.828.114		18.356.936		123,8

Izvori: finansijski izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u prvoj polovini 2018. godine iznosili su 121.869.817 KM i bili su veći, u odnosu na isti period prethodne godine, za 4,7%.

Poslovni prihodi činili su 93,3% ukupnih prihoda, iznosili su 113.698.890 KM i bili su veći za 6,8%. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja za 8,7%, na šta je materijalno značajan uticaj imalo povećanje obračunate premije neživotnog osiguranja. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja povećani su za 2 puta, zbog povećanja učešća reosiguravača u naknadi šteta kod jednog društva za osiguranje. Povećanje stavke drugi poslovni prihodi od 12,2%, nominalno posmatrano, nije materijalno značajno.

U okviru poslovnih prihoda, smanjenje je zabilježeno kod prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja (7,7%), na šta je materijalno značajan uticaj imalo smanjenje obračunate premije životnog osiguranja.

Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja, prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. i drugi poslovni prihodi zajedno su učestvovali sa 6% u poslovnim prihodima, pa njihove promjene nisu bile materijalno značajne sa stanovišta ukupno ostvarenog rezultata.

Finansijski prihodi činili su 4,2% ukupnih prihoda i bili su manji za 3,3%. Ostali prihodi su učestvovali sa 2,3% u ukupnim приходima i bili su manji za 14,9%, a što je rezultat manjeg iznosa naplate otpisanih potraživanja kod jednog društava za osiguranje. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine i prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina zajedno čine 0,2% ukupnih prihoda.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, iznosili su 102.351.530 KM i bili su veći za 1,8%.

Poslovni rashodi činili su 95,1% ukupnih rashoda, iznosili su 97.335.445 KM i bili su veći za 2,6%. U strukturi poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi su učestvovali sa 60,4%, a troškovi sprovođenja osiguranja sa 39,6%. Rashodi po osnovu naknada šteta i ostalih naknada neživotnih osiguranja, koji su činili 78,9% funkcionalnih rashoda, povećani su za 16,3%. Sa druge strane, troškovi sprovođenja osiguranja su smanjeni za 8,4%.

Finansijski rashodi učestvovali su u ukupnim rashodima sa 0,3%, ostali rashodi sa 3,4%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 0,4%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina sa 0,2% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,7%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak je iznosio je 16.363.445 KM i bio je veći za 41,0%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 21.169.492 KM i bio je veći za 30,3%.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu, dobijen kao razlika ukupnih prihoda, sa jedne strane, i ukupnih rashoda, gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit sa druge strane, bio je dobitak u iznosu od 18.356.936 KM. Jedanaest društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak u iznosu od 18.795.334 KM, dok su tri društva za osiguranje ostvarila neto gubitak u iznosu od 438.398 KM.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.1.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 6: Obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznos obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj je veći za 9,5%, u odnosu na stanje na dan 30.06.2017. godine.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.1.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje

Obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 7: Obračunate tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

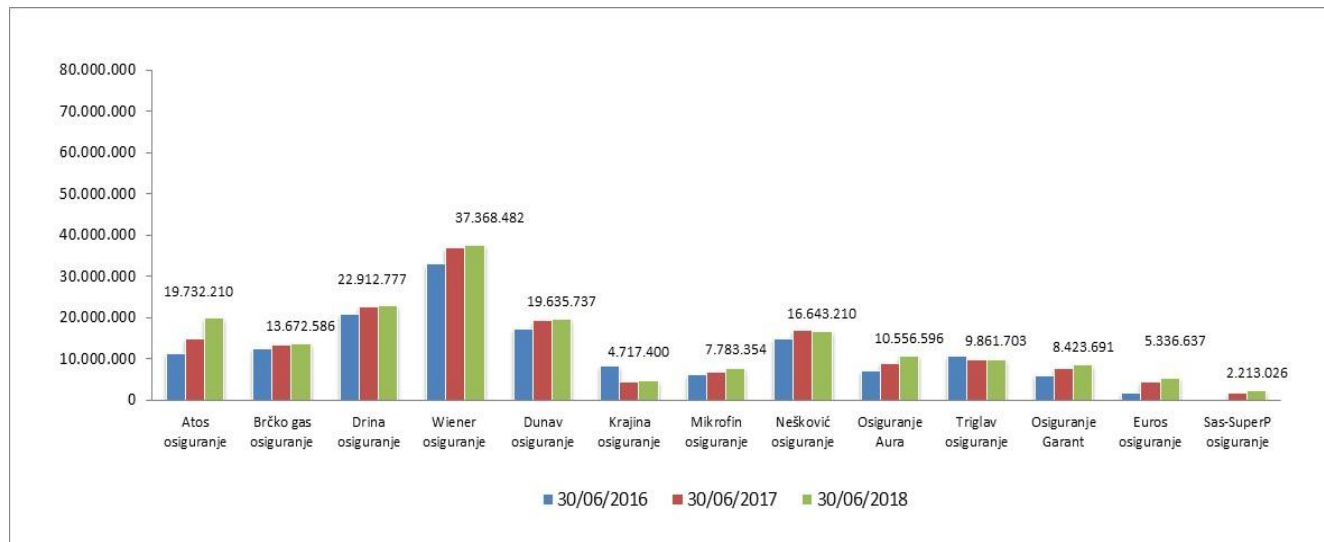

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznosile su 178.863.321 KM i bile su veće u odnosu na isti dan prethodne godine za 7,1%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine.⁴

Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS (u KM)

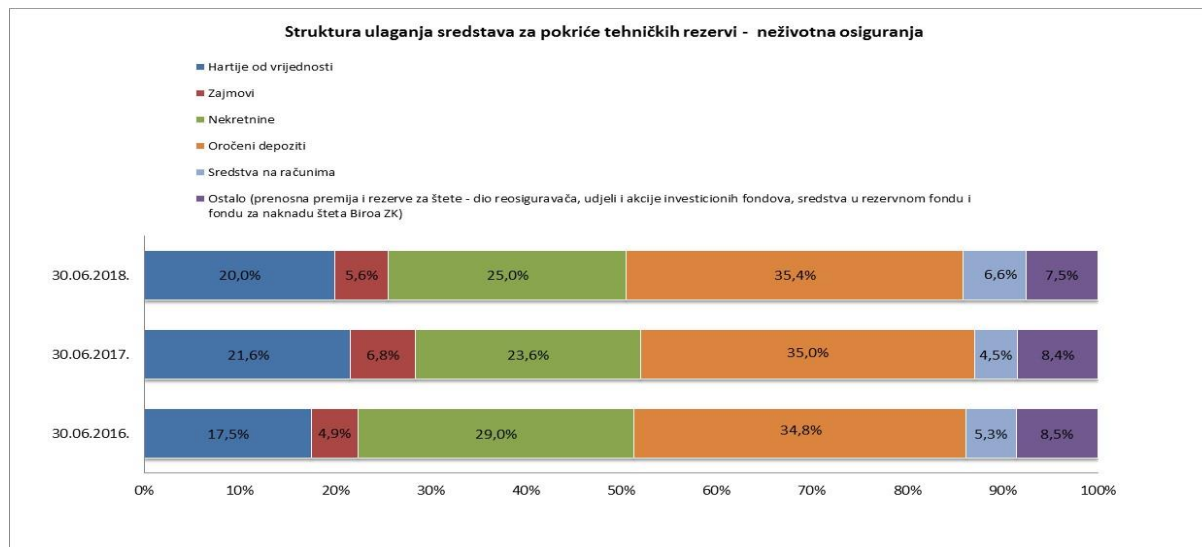

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, u odnosu na isti dan prethodne godine, kod jednog društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi, a što je uzrokovano smanjenjem prenosne premije zbog manje obračunate premije.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, na osnovu zbirnih iznosa odnosnih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

⁴ U grafikonu nije dat podatak o obračunatim tehničkim rezervama neživotnih osiguranja za Grawe osiguranje a.d. Banja Luka jer je, njihov iznos tek 5.912 KM (0,00331%), a što je u skladu sa obračunatom premijom neživotnog osiguranja ovog društva. Stoga ovaj podatak ne bi bio vidljiv na grafikonu.

U strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 80,4%. Vezano za ulaganja u nekretnine, kontinuirano je prisutan rizik realnosti procjene njihove vrijednosti.

Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, jedno društvo za osiguranje iskazalo je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi. Kod ostalih društava za osiguranje koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

2.3.1.3. **Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje**

Tehničke rezerve životnog osiguranja, kao što se vidi iz narednog grafikona, karakteriše dinamičan rast.

Grafikon 10: Obračunate tehničke rezerve životnog osiguranja

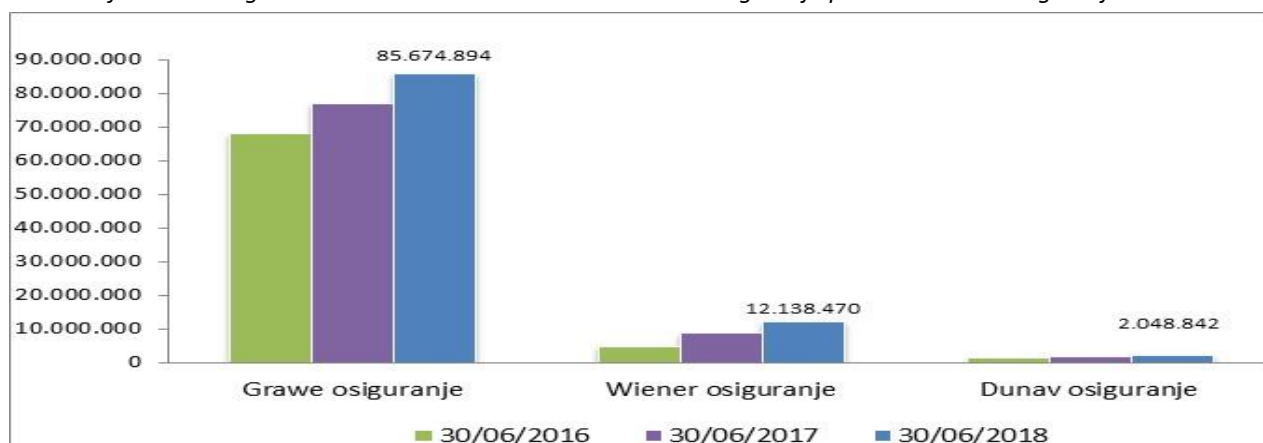
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Iznos obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja, sa stanjem na 30.06.2018. godine, veći je za 14,1%, u odnosu na stanje na dan 30.06.2017. godine.

Rast obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja je stabilan i u skladu je sa rastom i starosnom strukturom portfelja životnih osiguranja.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

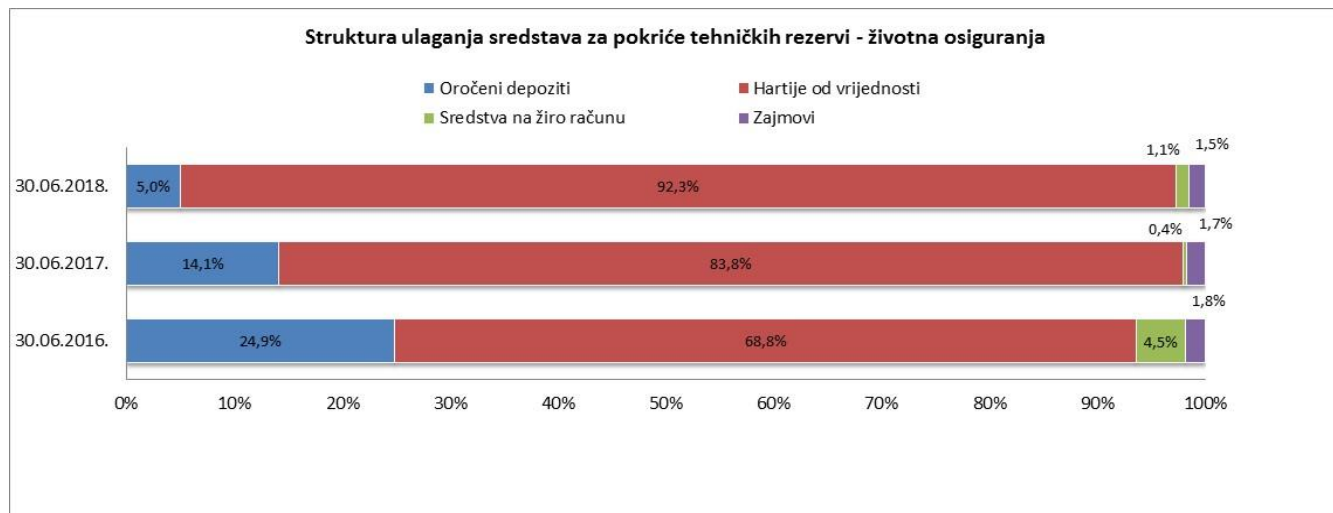

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja i u skladu je sa razlikama u starosnoj strukturi portfelja.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja, na osnovu zbirnih iznosa odnosnih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imaju hartije od vrijednosti domaćih emitenata i oročeni depoziti. U posmatranom periodu došlo je do povećanja učešća ulaganja u hartije od vrijednosti, a smanjenje ulaganja u oročene depozite. Treba naglasiti da u okviru ulaganja u hartije od vrijednosti dominiraju državne obveznice.

Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijeđena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.2. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja), koji proizilaze iz zbirnih iznosa odnosnih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 18: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTA OSIGURANJA	(u KM)		
	30.06.2016.	30.06.2017.	30.06.2018.
Osiguranje nezgode	2.198.346	2.087.381	2.628.220
Zdravstveno osiguranje	236.407	173.586	449.837
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	3.226.198	4.495.802	4.381.932
Osiguranje robe u prevozu	7.323	6.101	4.041
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	671.595	600.973	936.238
Osiguranje ostalih šteta na imovini	3.524.147	388.952	478.382
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	16.170.146	16.905.067	23.123.407
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	82.605	190.316	172.219
Osiguranje kredita	235		830
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	17.196	16.840	29.591

VRSTA OSIGURANJA	30.06.2016.	30.06.2017.	30.06.2018.
Osiguranje pomoći		937	506
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	26.134.198	24.865.954	32.205.204
Životno osiguranje	3.080.805	3.433.183	3.038.149
Rente			1.324
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	517.448	390.307	446.823
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	3.598.253	3.823.490	3.486.296
UKUPNO	29.732.452	28.689.444	35.691.500

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno isplaćene obaveze iz neživotnih osiguranja iznosile su 32.205.204 KM i veće su za 29,5%, u odnosu na isti period prethodne godine. Korisnicima životnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, isplaćeno je 3.486.296 KM, što u odnosu na isti period 2017. godine predstavlja smanjenje za 8,8%.

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa odnosnih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	30.06.2016.	30.06.2017.	30.06.2018.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	66,9%	68,9%	70,7%
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	83,1%	83,8%	81,4%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	96,5%	96,7%	98,0%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	98,9%	99,5%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena kod ovih pokazatelja.

U narednoj tabeli date su stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na dan 30.06.2018. godine

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja
1.	Atos osiguranje A.D.	73,3%	99,8%
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	62,3%	100,0%
3.	Drina osiguranje A.D.	65,8%	100,0%
4.	Euros osiguranje A.D.	66,3%	98,8%
5.	Dunav osiguranje A.D.	63,2%	99,3%
6.	Wiener osiguranje A.D.	63,8%	93,7%
7.	Krajina osiguranje A.D.	40,6%	91,7%
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	77,8%	100,0%

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja
9.	Nešković osiguranje A.D.	63,0%	96,7%
10.	Osiguranje Aura A.D.	77,6%	98,5%
11.	Osiguranje Garant D.D.	67,5%	97,9%
12.	SAS-SuperP osiguranje A.D.	95,1%	100,0%
13.	Triglav osiguranje A.D.	70,4%	95,7%
	UKUPNO:	66,9%	98,2%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.3. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja

O P I S	30.06.2017.	30.06.2018.
Racio šteta (%)	31,2	38,4
Racio troškova (%)	40,4	34,2
Kombinovani racio (%)	71,6	72,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, pri čemu je, u odnosu na isti dan prethodne godine, racio troškova smanjen zbog smanjenja troškova sprovođenja osiguranja, a povećan racio šteta zbog povećanja mjerodavnih šteta tj. povećanja iznosa isplaćenih, odnosno riješenih obaveza iz osiguranja.

2.3.4. Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti

Period	30.06.2017.	30.06.2018.
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	3,4	4,1
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	10,6	13,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranja iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu.

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital.

Vrijednosti navedenih pokazatelja, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, ukazuju da su i rentabilnost imovine i rentabilnost kapitala povećane u odnosu na isti dan prethodne godine.

2.3.5. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje

Period	30.06.2017.	30.06.2018.
Premija po zaposlenom (u KM)	71.007	75.278
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	79.825	85.403
Dobit po zaposlenom (u KM)	9.567	12.864
Dobit/Ukupan prihod (%)	12,0	15,1
Racio solventnosti (%)	142,1	144,8
Opšta likvidnost (%)	3,8	4,1

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Iz prethodne tabele se vidi da su svi pokazatelji, obračunati sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, bili veći u odnosu na isti dan prethodne godine.

Na porast premije po zaposlenom, ukupnog prihoda po zaposlenom i dobiti po zaposlenom uticala je veća obračunata premija i neto dobit perioda. Smanjenje troškova sprovođenja osiguranja imalo je uticaj na povećanja odnosa dobiti i ukupnih prihoda.

U odnosu na isti period prethodne godine, ostvarena je veća stopa rasta kapitala od stope rasta obračunate premije, a što je imalo za rezultat povećanja racia solventnosti. Koeficijent opšte likvidnosti bio je znatno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospjeća.

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje jednim dobrovoljnim penzijskim fondom, ovo društvo je, u toku trećeg tromjesečja 2017. godine, počelo sa obavljanjem djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, ovo društvo je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Skupna“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% i „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12.2017. i 30.06.2018. godine.

Tabela 24: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	31.12 2017.	%	30.06.2018.	%	Indeks
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.586.534	38,6	1.558.350	40,6	98,2
I - Nematerijalna sredstva	26.736	0,7	26.385	0,7	98,7
II - Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine	209.798	5,1	181.965	4,7	86,7
III - Biološka sredstva i sredstva kulture	0	0,0		0,0	0,0
IV - Dugoročni finansijski plasmani	1.350.000	32,8	1.350.000	35,1	100,0
V - Odložena poreska sredstva	0	0,0		0,0	0,0
B. TEKUĆA SREDSTVA	2.524.678	61,4	2.284.532	59,4	90,5
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina	2.524.678	61,4	2.284.532	59,4	90,5
III - Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0	0,0
V. POSLOVNA SREDSTVA	4.111.212	100,0	3.842.882	100,0	93,5
G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0,0	0	0,0	
D. POSLOVNA AKTIVA	4.111.212	100,0	3.842.882	100,0	93,5
Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0	0,0	0	0,0	
E. UKUPNA AKTIVA	4.111.212	100,0	3.842.882	100,0	93,5
PASIVA					
A. KAPITAL	4.073.682	99,1	3.807.133	99,1	93,5
I - Osnovni kapital	4.400.000	107,0	4.400.000	114,5	100,0
II - Upisani neuplaćeni kapital	0	0,0	0	0,0	0,0
III - Emisiona premija	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Emisioni gubitak	0	0,0	0	0,0	0,0
V - Rezerve	0	0,0	0	0,0	0,0
VI - Revalorizacione rezerve	0	0,0	0	0,0	0,0
VII - Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0,0	0	0,0	0,0
VIII - Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	285	0,0	373	0,0	130,9
IX - Neraspoređeni dobitak	0	0,0	0	0,0	
X - Gubitak do visine kapitala	326.033	7,9	592.494	15,4	181,7
1. Gubitak ranijih godina		0,0	326.033	8,5	0,0
2. Gubitak tekuće godine	326.033	7,9	266.461	6,9	81,7
B. REZERVISANJA, ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE I RAZGRANIČENI PRIHODI	0	0,0	0	0,0	0,0
V. OBAVEZE	37.530	0,9	35.749	0,9	95,3

POZICIJA	31.12 2017.	%	30.06.2018.	%	Indeks
I - Dugoročne obaveze	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Kratkoročne obaveze	37.530	0,9	35.749	0,9	95,3
G. POSLOVNA PASIVA	4.111.212	100,0	3.842.882	100,0	93,5
D. VANBILANSNA PASIVA	0	0,0	0	0,0	0,0
Đ. UKUPNA PASIVA	4.111.212	100,0	3.842.882	100,0	93,5

Izvor: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznosila je 3.842.882 KM, i manja je u odnosu na dan 31.12.2017. godine za 6,5%.

U strukturi poslovne aktive na dan 30.06.2018. godine, stalna sredstva učestvovala su sa 40,6%, i manja su u odnosu na dan 31.12.2017. godine za 1,8%, a tekuća sredstva sa 59,4%, i manja su u odnosu na dan 31.12.2017. godine za 9,5%.

U okviru stalnih sredstava, dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 86,6% i iznosili su 1.350.000 KM, a odnosili su se na ulaganje u finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju (obveznice Republike Srpske) i oročene depozite. Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine činile su 11,7% stalnih sredstava, odnosno iznosile su 181.965 KM, a nematerijalna sredstva 1,7% stalnih sredstava i iznosila su 26.385 KM.

Tekuća sredstva iznosila su 2.284.532 KM, a činila su ih kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani i gotovina, u okviru kojih su kratkoročni finansijski plasmani učestvovali sa 78,0%, gotovina sa 19,6%, dok su ostale pozicije zajedno učestvovali sa 2,4%.

U strukturu poslovne pasive, kapital je učestvovao sa 99,1%, a obaveze sa 0,9%.

Kapital je iznosi 3.807.133 KM, a bio je manji od iznosa akcionarskog kapitala za iznos gubitka do visine kapitala (592.494 KM) i nerealizovanog gubitka po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju (373 KM).

Obaveze su iznosile tek 35.749 KM (i manje su u odnosu na stanje dan 31.12.2017. godine za 4,7%), a odnosile su se na kratkoročne obaveze, i to na obaveze za zarade i naknade zarada u iznosu 27.927 KM, obaveze iz poslovanja u iznosu 6.196 KM i na ostale kratkoročne obaveze koje su zajedno iznosile 1.626 KM.

U narednoj tabeli daje se skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za period 01.01. do 30.06.2018. godine.

Tabela 25: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	30.06.2018.
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI	
I - Poslovni prihodi	1.419
II - Poslovni rashodi	295.894
B. POSLOVNI DOBITAK	0
V. POSLOVNI GUBITAK	294.475
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	
I - Finansijski prihodi	28.938
II - Finansijski rashodi	14
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	0
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	265.551
E. OSTALI PRIHODI I RASHODI	
I - Ostali prihodi	0

POZICIJA	30.06.2018.
II - Ostali rashodi	0
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0
I- PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	
I. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	4.205
II. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	5.115
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	910
L. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA	
I - Neto dobitak perioda	0
II -Neto gubitak perioda	266.461
UKUPNI PRIHODI	34.562
UKUPNI RASHODI	301.023

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Ukupni prihodi iznosili su 34.562 KM, u okviru kojih su finansijski prihodi (prihodi od kamata) učestvovali sa 83,7%, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 12,2%, dok su poslovni prihodi, koji se odnose na prihode od ulazne naknade i naknade za upravljanje, učestvovali sa 4,1%.

Ukupni rashodi su iznosili 301.023 KM, u kojima su poslovni rashodi učestvovali sa 98,3%. Poslovni rashodi su proistekli iz troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u iznosu od 171.289 KM (57,9% poslovnih rashoda), troškova proizvodnih usluga u iznosu 37.989 KM (12,8% poslovnih rashoda) nematerijalnih troškova u iznosu od 47.365 KM (16,0% poslovnih rashoda), te troškova materijala, goriva i energije, troškova amortizacije i troškova poreza i doprinosa u ukupnom iznosu od 39.251 KM (13,3% poslovnih rashoda).

Neto rezultat, u izvještajnom periodu, bio je gubitak u iznosu od 266.461 KM.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Ovaj fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate, i ulaganja tih sredstava radi povećanja vrijednosti imovine, i nema svojstvo pravnog lica. Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je 30.11.2017.godine, a sa stanjem na dan 30.06.2018. godine ukupan broj aktivnih članova fonda je bio 403.

U narednoj tabeli prikazan je skraćeni bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12.2017. i 30.06.2018.godine.

Tabela 26: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	31.12.2017.	30.06.2018.
A. UKUPNA IMOVINA	2.503	62.935
1. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	2.503	13.780
2. Ulaganje u HOV raspoložive za prodaju	0	48.026
3. Potraživanja po osnovu kamata na obveznice		84
4. Potraživanja po osnovu kupona na obveznice		700
5. AVR-Obračunata kamata na obveznice		345
B. OBAVEZE	51	327
1. Obaveze prema društvu za ulaznu naknadu	48	229

Pozicija	31.12.2017.	30.06.2018.
2. Obaveze prema društvu za upravljanje fondom	3	92
3. Obaveze prema banci depozitaru		7
V. NETO IMOVINA FONDA	2.452	62.608
G. KAPITAL	2.452	62.608
1. Osnovni kapital - udjeli	2.495	61.697
2. Revalorizacione rezerve po osnovu HOV		973
3. Gubitak tekuće godine	43	19
4. Nepokriveni gubitak ranijih godina		43
D. BROJ EMITOVANIH AKCIJA/Udjela	253,53277210	6.390,7809674
Đ. VRIJEDNOST OBRAČUNSKE JEDINICE	9,67256	9,79656

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, ukupna imovina dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 62.935 KM, a u kojoj je gotovina učestvovala sa 21,9%, ulaganja u hartije od vrijednosti (obveznice emitenta Republike Srpske) sa 76,3%, dok su ostale stavke u okviru imovine učestvovala tek sa 1,8%. Sa druge strane, ukupne obaveze su iznosile 327 KM.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 30.06.2018. godine, iznosila je 62.608 KM. Broj emitovanih udjela je bio 6.390,7809674, a neto vrijednost po udjelu 9,79656 KM⁵. Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 2,63%.

U narednoj tabeli je prikazan skraćeni bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za period 01.01. do 30.06.2018. godine.

Tabela 27: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	30.06.2018.
I - Poslovni prihodi	393
1. Prihodi od kamata - obveznica	161
2. Prihodi od amortizacije diskonta	232
II - Poslovni rashodi	412
1. Naknada društvu za upravljanje	273
2. Naknada za troškove platnog prometa	119
3. Naknada banci depozitaru	21
III - Poslovni gubitak	19
IV. Tekući i odloženi porez na dobit	0
V. Smanjenje neto imovine fonda	19
VI. Neto gubitak perioda	19

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Iznos ostvarenih prihoda i rashoda, te rezultat poslovanja dobrovoljnog penzijskog fonda, u prvom polugodištu 2018. godine, u skladu je sa neto vrijednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda i nivoom poslovnih aktivnosti.

⁵ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od posljednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjeno za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.